

Paa den anden Side er det sikkert saaledes, at skal det lykkes at løse de meget store og vanskelige Spørgsmaal, der bydes Tiden til Løsning, maa der først og fremmest skabes Orden og Fred, Orden og Fred mellem Staterne, Orden og Fred i den enkelte Stats indre Liv. Derfor bliver det en Hovedopgave for det politiske Arbejde at søge at skabe denne Orden og Fred; og det er utvivlsomt, at der i Folkenes Forbundspagt ligger Mulighed for, at den kan blive et Hjælpe middel hertil.

Vi kender alle det berømte engelske Magna Charta, det store Frihedsbrev af 1215, der danner Udgangspunktet for den gennem Tiderne udviklede berømte engelske Forfatning. Der er en svensk juridisk Forfatter, der har sagt, at Forbundspagten er et Menneskeheds Magna Charta paa Tærskelen til en ny Tidsalder. Og det er sikkert, at der i denne Folkeforbundspagt i hvert Fald ligger Mulighed for en Udvikling, der kan blive af den allerstørste Betydning. I den Henseende maa det haabes, at den Delegeretforsamling, der skal finde Sted i Genf den 15. November, maa bidrage til, at Udviklingen gaar i den Retning, som en af de engelske Politikere, der mest indgaaende har beskæftiget sig med hele dette Spørgsmaal, Robert Cecil, i en Tale den 3. Juni i Fjor gav Udtryk bl. a. ved at sige: „Hvad mig angaar, ønsker jeg inderligt et Folkenes Forbund, et Forbund af alle Folk, ikke bare af Regeringer, ikke bare et nyt Stykke diplomatisk Maskineri, men noget, som virkelig er i nøje Forbindelse med de levende Kræfter i hvert eneste af Verdens Nationer, ikke bare en Alliance af visse Nationer. Hvis vort Syn har nogen Sandhed i sig, betyder det, at det skal være Slut med at dele Nationerne i særlige Lejre. Jeg har aldrig lagt Skjul paa min Mening, at hvis Folkenes Forbund skal blive en Virkelighed, maa Tyskland optages i det.“

Robert Cecil har her utvivlsomt peget paa et Par af de Hovedbetingelser, som maa opfyldes af Folkenes Forbund; skal det faa praktisk Betydning, maa det blive et Forbund af alle Folk, og der maa af alle Folk gøres et energisk Oplysningsarbejde for at sprede Kendskab til og Forstaaelse af Folkeforbundets Betydning og Forudsætning. Det har i saa Henseende virket nedslaaende, at der hidtil i Danmark har vist sig saa forholdsvist lidt Interesse for hele dette Spørgsmaal i praktisk Politik og i det praktiske Oplysningsarbejde, og det maa være en Opgave for enhver af os at bidrage til, at man ude

omkring i vort Folk gør et energisk Arbejde for at sprede Oplysning om Folkeforbundet, om dets Natur og dets Forudsætninger.

Utvivlsomt vil det ogsaa bidrage til at skaffe Folkeforbundet Betydning, om det kunde lykkes at demokratisere dets Forfatning, om det kunde lykkes at skabe Smaa staterne større Repræsentation i Raadet, hvor Stormagterne nu er født Majoritet, og navnlig om den Delegeretforsamling, der skal afholdes, kunde bidrage til, at Hovedvægten kommer til at ligge paa Delegeretforsamlingen, der ifølge Pagtens Art. 3 i og for sig har en overordentlig betydningsfuld Opgave, idet der er tillagt den Myndighed til at behandle ethvert Spørgsmaal, som falder indenfor Forbundets Virksomhedsomraade, eller som angaar Verdensfreden. Det maa haabes, at den Delegeretforsamling, der nu afholdes, maa bidrage til, at Hovedvægten kunde komme til at ligge paa Delegeretforsamlingen, og at man kunde faa fastslaaet, hvad der ikke er fastslaaet i Forbundspagten, at Delegeretforsamlingen skal sammentræde med bestemte periodiske Mellemrum, med Mellemrum af et kortere Aare aal, saaledes at den derigennem kan faa Mulighed for virkelig at gøre sig gældende i Organisationsarbejdet.

Men navnlig vil det naturligvis medvirke til at gøre Folkeforbundet betydningsfuldt, om det maatte vise sig, at Forbundet var et egnet Middel til det, som alle Folk nu sukker efter, en Begrænsning af Rustningerne; og i hvert Fald skulde det nødvendig gaa saaledes, at Folkeforbundet blev en Hemske i den Henseende for de Stater, der ellers efter deres Erfaringer kunde tænke sig at gennemføre en Begrænsning af Rustningerne. Der er ogsaa i dansk Politik, navnlig fra Venstres og fra det konservative Folkepartis Side, en vis Tilbøjelighed til at skyde sig ind under Folkeforbundet, saaledes at man, saa længe Folkeforbundet „ikke har talt“, som man udtrykker sig, ikke nærmere vil gøre Rede for sine militære Standpunkter.

Det er heroverfor af Betydning at betone, at Folkeforbundspagten ikke lægger noget som helst Baand paa Forbundsmedlemmernes Handlefrihed i militær Henseende; og just set fra en lille Stats Synspunkt byder politisk Klogskab utvivlsomt, at dette betones, saa ofte der er Lejlighed dertil. Folkeforbundspagtens Art. 8 siger, at Rustningerne skal indskrænkes til den laveste Grænse, som er forenelig med den nationale Sikkerhed og med Haandhævdelsen ved fælles Virksomhed af de mellem-